

Páipéar II

ROINN I

PRÓS LITEARTHA

30 MARC

Ceist 1. Léigh go cúramach an sliocht athchóirithe seo as an úrscéal **An Túr Solais** le **Ríona Nic Congáil**.

Freagair **trí cinn** de na ceisteanna a ghabhann leis.

Ní mór ceist **amháin** a roghnú as **A** agus ceist **amháin** a roghnú as **B**.

Is féidir an **tríú ceist** a roghnú as **A nó** as **B**.

Bíodh na freagraí i d'fhocail féin, chomh fada agus is féidir leat.

(15 mharc)

An Rún Mór

1. Bhí rún mór ag Áine Ní Shí ina croí istigh. Rinne sí iarracht éalú ón rún mór sin ar feadh a saoil, agus d'éirigh go maith léi go dtí gur chuir sí fúithi i mBaile Beo lena cuid páistí, Luan agus Saoirse. Áit dheas chiúin in aice na farraige ba ea Baile Beo. Níor tharla aon rud as an ngnáth ann riamh go dtí gur tháinig Áine Ní Shí ar an bhfód. Ní raibh aon dá lá mar an gcéanna i mBaile Beo as sin amach.
2. Ach cérbh í an bhean seo, Áine Ní Shí? Ar an gcéad dul síos síog ba ea í. Chuir sí fúithi i mBaile Beo toisc go raibh sé in aice na farraige. Ón áit sin, bhí sí in ann a tír dhúchais, Tír na mBan, a fheiceáil. Oileán draíochta álainn is ea Tír na mBan. Níl fear ar bith ina chónaí i dTír na mBan. Is mná ar fad iad na síoga atá ann. Is mná ar fad iad na saighdiúirí, na feirmeoirí agus na draoithe.
3. Níor leag duine daonna cos ar Thír na mBan leis na céadta bliain ach amháin an fear a phós Áine Ní Shí. Chaith seisean a shaol ag seoltóireacht. Lá amháin, sula raibh aon aithne ag Áine air, bhí sé amuigh ar an bhfarraige le linn stoirme. Scríosadh an bád agus fágadh ar chósta Thír na mBan é. Gabhadh láithreach é. Tugadh os comhair na banríona, Mamó Dhána, é. Caitheadh isteach i dTúr an tSolais ansin é. Príosún i bpálás na banríona ba ea Túr an tSolais. Ba í Mamó Dhána máthair Áine Ní Shí. Bhí féith an ghrinn san fhear agus chum sé amhrán ag déanamh ceap magaidh de Mhamó Dhána. Chan sé na focail os ard: 'Nach bhfuil an bhanríon gránna. Tá sí cosúil le bó. Ach tá a hiníon, Áine, go hálainn. Éalóidh mé le hÁine gan stró'.
4. Bhí an Bhanríon ar buile nuair a chuala sí an véarsaíocht mhagaidh seo. Níor thaitin sé léi a bheith ina ceap magaidh i measc a muintire féin. Shíl sí, ar chúis éigin, go raibh baint ag a hiníon féin, Áine, leis. Ar an ábhar sin, chaith sí Áine isteach i dTúr an tSolais in éineacht leis an bhfear. B'in an chéad uair a chonaic Áine fear. Shíl sí go raibh an fear seo dathúil. Bhí ball seirce, breicne mhór dhubh, faoina shúil aige agus thit sí i ngrá leis ar an bpointe boise. Tar éis tamaill agus mórán eachtraí, d'éalaigh an bheirt acu as Túr an tSolais agus tháinig siad go hÉirinn. Pósadh iad agus rugadh mac agus iníon dóibh.
5. Níor thaitin Áine Ní Shí leis na mná eile i mBaile Beo. Chuir sí faitíos orthu. Chasaidís timpeall chomh luath agus a d'fheicfidís Áine ag teacht ina dtreo agus a gruaig fhada rua ag eitilt timpeall uirthi. Bhíodh na mná ag cúlchaint fúithi go rialta. 'Is cailleach í an bhean sin go cinnte,' a dúirt Bean Uí Riain lá. Bhí na mná eile ar aon intinn léi. Rinne Áine a dícheall a bheith cairdiúil leis na mná i mBaile Beo ach níor chaith siad go maith léi. Ní raibh sí cosúil leo agus b'in an fáth nár ghlac siad léi. Thuig Áine é sin go maith. Ach bhí go leor le déanamh aici agus níor bhac sí le mná Bhaile Beo, beag ná mór. Chaith sí formhór mór a cuid ama ag tabhairt aire dá páistí. Bhí Luan aon bhliain déag d'aois agus ba leanbh bídeach í Saoirse.

Ceisteanna (iad ar cómharc)

A (Buntuisicint)

(i) Tabhair **dhá phointe** eolais i dtaobh Bhaile Beo. (Alt 1 & Alt 2)

- **Áit dheas chiúin** ba ea Baile Beo.
- Bhí sé **in aice na farraige**.
- Níor tharla aon rud as an ngnáth ann riamh.

- Nuair a tháinig Áine Ní Shí chun cónaithe i mBaile Beo ní raibh aon dá lá mar an gcéanna ann as sin amach.
- Bhí radharc ón áit / ó Bhaile Beo ar Thír na mBan.

(ii) Tabhair dhá phointe eolais i dtaobh Mhamó Dhána. (Alt 3 & Alt 4)

- Ba í Mamó Dhána **máthair Áine Ní Shí**.
- **Banríon Thír na mBan** ba ea Mamó Dhána.
- **Ceannaire dian** ba ea í. Ghabh sí an fear agus cuireadh é i bpriosún i dTúr an tSolais.
- **Bullaí, Tíoránach / Deachtóir** ba ea í mar chaith sí a a iníon féin, Áine, isteach sa Túr mar shíl sí go raibh baint aice leis an amhrán magaidh a chum an fear a bhí i dTúr an tSolais fúithí.
- Ní raibh féith an ghrinn intí mar chuir an t-amhrán magaidh olc uirthi.

(iii) Cén fáth a gcuireadh Áine Ní Shí faitíos ar na mná eile i mBaile Beo? Is leor dhá phointe eolais. (Alt 5)

- Is é an fáth a gcuireadh Áine Ní Shí faitíos ar na mná ná go **raibh gruaig fhada rua uirthi**. Deirtí sa seanchas go raibh sé mí-ádhmhar casadh le bean le gruaig rua. Dá mbeadh bean rua ag teacht i do threo bheadh ort casadh timpeall agus dul sa treo eile chun an mhí-ádh a sheachaint.
- Is é an fáth go gcuireadh Áine Ní Shí faitíos ar na mná ná gur shíl siad gurbh **cailleach** í.
- Chuireadh Áine Ní Shí faitíos ar na mná mar **ní raibh sí cosúil leo**.
- Chuireadh Áine Ní Shí faitíos ar na mná mar **bhí sí neamhspleach orthu**.
- Chuireadh Áine Ní Shí faitíos ar na mná mar **níor bhac sí leo**.

B (Léirtheiscint)

(i) Déan cur síos gairid i d'fhocail féin ar fhear céile Áine Ní Shí.

- Deirtear linn gur chaith an fear seo a shaol ag **seoltóireacht**. Lá amháin bhí sé amuigh ar an bhfarraige **le linn stoirme**. Scriosadh an bád ina raibh sé agus **fágadh é ar chósta Thír na mBan**. **Gabhadh é** agus cuireadh i **bpriosún** é. Bhí sé **cróga** agus níor chuir Banríon na tíre sin faitíos air. Bhí **féith an ghrinn** ann agus **chum sé amhrán** ina ndearna sé ceap magaidh den Bhanríon. **Bhuail Áine**, iníon na Banríona, **leis** sa phriosún. Tugtar le fios go raibh an fear seo **dathúil**. Bhí ball seirce, breicne mhór dhubh, faoina shúil aige agus **thit Áine i ngrá leis** ar an bpointe boise. **D'éalaigh** Áine agus an fear seo ó Thúr an tSolais agus ó Thír na mBan. **Pósadh iad** agus bhí **beirt pháiste** acu. Cá raibh a fear céile nuair a shocraigh Áine síos i mBaile Beo. Is dócha go raibh sé as baile ag seoltóireacht. Tugtar le fios dúinn gur chaith Áine formhór a cuid ama ag tabhairt aire dá páistí.

(ii) Tabhair cuntas gairid i d'fhocail féin ar Thír na mBan.

- **Oileán draíochta** álainn ar chósta Bhaile Beo is ea Tír na mBan. **Tír dhúchais Áine** Ní Shí is ea í. Is **mná amháin** atá ina gcónaí ann. Fágann sé sin gur **mná iad na saighdiúirí, na feirmeoirí agus na draoithe** atá ar an oileán. Is **síoga** iad na mná seo. Ní raibh fear ná duine daonna i dTír na mBan le fada an lá ach amháin fear céile Áine Ní Shí. Is í **Mamó Dhána**, máthar Áine Ní Shí **banríon na tíre**. Tá príosún ar an oileán. **Túr an tSolais** an t-ainm a atá air.

(iii) 'Níor chaith na mná eile i mBaile Beo go maith le hÁine.' Pléigh an tuairim seo, i d'fhocail féin.

- Rinne mná Bhaile Beo gach iarracht **Áine Ní Shí a sheachaint**. Shíl siad go raibh **mí-ádh** ag baint léi agus go raibh sí **éagsúil leo**. Nuair a d'fheicidís í ag teacht ina dtreo agua a **gruaig fhada rua** ag séideadh sa ghaoth chasaidís timpeall agus théidís sa treo eile. Ní bhíodh aon bhaint acu léi. Shíl siad gur **cailleach** í. Bhíodh mná Bhaile Beo ag **cúlchaint** faoi Áine an t-am ar fad. Rinne **Áine** gach aon iarracht a bheith **cairdiúil le mná na háite** ach ba iarrachtaí in aisce iad. **Maistíneacht agus bullaíocht** den chéad scoth ba ea iompar na mná seo i leith Áine.

A

- (i) Ainmnigh gearrscéal Gaeilge *nó* úrscéal Gaeilge *nó* dráma Gaeilge (a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa) a bhfuil an cineál céanna *téama* i gceist ann is atá sa sliocht i **gCeist 1**.

Ní mór teideal an tsaothair sin, mar aon le hainm an údair, a scríobh síos go soiléir.

- (ii) Tabhair cuntas **gairid** ar a bhfuil sa saothar sin faoin gcineál sin *téama*.

nó

Déan comparáid **ghairid** idir a bhfuil sa sliocht i **gCeist 1** faoin *téama* úd agus a bhfuil faoin *téama* céanna sa saothar atá ainmnithe agat.

B

- (i) Maidir le do rogha **ceann amháin** de *na saghsanna áite* seo a leanas, ainmnigh gearrscéal Gaeilge *nó* úrscéal Gaeilge *nó* dráma Gaeilge (a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa) a bhfuil *an saghas sin áite* i gceist ann.

Ní mór teideal an tsaothair sin, mar aon le hainm an údair, a scríobh síos go soiléir.

(a) Áit chairdiúil (b) Áit rúnda (c) Áit dúchais

(d) Áit álainn (e) Áit scanrúil (f) Áit cháiliúil

- (ii) Tabhair cuntas **gairid** ar a bhfuil sa saothar sin faoin *saghas áite* atá roghnaithe agat.

Nóta: I gcás **A** nó **B** thuas, tá cead agat chomh maith dráma Gaeilge a ainmniú ar ghlac tú páirt ann le linn do chúrsa.

A (i) agus B (i) Teideal an tsaothair	= 1 mharc	} <u>15 mharc</u>
Ainm an údair	= 1 mharc	
A (ii) agus B (ii) Ábhar	= 5 mharc	
Gaeilge	= 8 marc	

$$\mathbf{A \text{ nó } B = 1+1+5+8 = \underline{15 \text{ mharc}}}$$

Ceist 3. Léigh an dá dhán thíos: **Beatha an Scoláire** le Róise Ní Ghráda agus **Timpeallán na Bó Deirge** le Pilib Ó Brádaigh. Freagair **trí cinn** de na ceisteanna a ghabhann leo.

Ní mór ceist **amháin** a roghnú as **A** agus ceist **amháin** a roghnú as **B**.

Is féidir an **tríú ceist** a roghnú as **A** nó as **B**.

Bíodh na freagraí i d'fhocail féin, chomh fada agus is féidir leat.

(15 mharc)

Beatha an Scoláire	Timpeallán na Bó Deirge
<p>Ar an Aoine, 13 Deireadh Fómhair, 2003 bhí scoláire ollscoile ag déanamh a shlí go dtí a árasán aonair ar Bhóthar na dTreabh.</p> <p>3. Ní raibh ar a phearsa ar Aoine an mhí-ádha ach an dá leabhar seo a luaimse a n-ainmneacha:</p> <p>6. The Da Vinci Code ina lámh dheas luascach agus Cré na Cille, lena chlúdach breá crua, i bpóca brollaigh a sheaicéid leathair.</p> <p>9. Chuaigh sé isteach i mbialann Shíneach, agus d'ordaigh sé curáí le rís agus pónairí nuair a bhuail robálaí an doras isteach</p> <p>12. agus scaoil rois philéar leis na ballaí.</p> <p>Ach scinn piléar amháin d'éadan scátháin gur bhuail sé an scoláire sa chliabhrach,</p> <p>15. díreach san áit a raibh Cré na Cille neadaithe.</p> <p>Cad é an scanradh a bhuail an robálaí nuair a shíl sé go raibh an scoláire maraithe</p> <p>18. agus rug sé a chosa leis go beo as an mbialann!</p> <p>Ceannteideal barrúil i gceann de na páipéir a tharraing aird an phobail air mar scéal:</p> <p>21. 'Sábhálann leabhar crua beatha an scoláire.'</p>	<p>Bhí mé ag tiomáint ar an M50, gar do Thimpeallán na Bó Deirge, nuair a thug mé carr faoi deara, é stoptha ar an ngrua chrua, a shoilse rabhaidh</p> <p>4. ag scaladh tríd an gceo agus bean taobh thiar de</p> <p>ag fógairt lena geáitsí lámh go raibh cabhair uaithi. Tharraing mé i leataobh. 'Ní féidir leis an timpeallán a láimhseáil,' ar sí. Bhí seisean ina shuí sa charr, gan hóm ná hám as a bhéal, greim an fhir bháite aige ar</p> <p>8. an roth stiúrtha, a aghaidh chúthail dearg le náire. 'Bóthar Nás na Rí atá uainn,' ar sí. Thuig mé dóibh. Is iomaí timpeallán nár éirigh liom féin a láimhseáil.</p> <p>12. 'Leanaigí mé a chairde. Rachaimid an bealach atá</p> <p>ar eolas agaibh,' a dúirt mé leo go séimh cáiréiseach. Thógamar an bóthar ó Theach Mealóg go Tamhlacht, uaidh sin siar ó dheas ar Bhóthar Belgard go Crosaire</p> <p>16. an Fhearainn Nua, taobh tíre a bhí ar eolas acu.</p>

Ceisteanna (iad ar cómharc)

A (Buntuisicint)

(i) Luaigh **dhá rud** i dtaobh na háite a raibh an scoláire ina chónaí ann sa dán *Beatha an Scoláire*.

- Bóthar na dTreabh an t-ainm atá air.
- Bhí an Scoláire ag cur faoi in 'árasán aonair' ann.
- Bhí bialann Shíneach ar an mbóthar nó congarach dó.
- Ní raibh an áit rófhada ón ollscoil.

(ii) Luaigh **dhá chúis** ar tharraing an file i leataobh ar an M50 sa dán *Timpeallán na Bó Deirge*.

- Thug na nithe seo le fios don bhfile go raibh rud éigin cearr: **carr** lena shoilse rabhaidh ar **lasadh** stoptha **ar am ngrua chrua** den mhótarbhealach; **bean** ina seasamh taobh thiar **den charr** ag iarraidh aird a tharraingt uirthi féin **lena geáitsíocht lámh**. Ar an ábhar sin tharraing an file i leataobh chun **lámh chúnta a thabhairt don bhean**.

(iii) Luaigh dhá rud a rinne an robálaí sa dán *Beatha an Scoláire*.

- Bhuaile an robálaí isteach i mbialann Shíneach chun airgead a ghoid.
- Scaoil sé rois philéir le ballaí na bialainne ag iarraidh scanradh a chur ar na daoine.
- Tháinig eagla air nuair a cheap sé gur mharraigh sé duine de na custaiméirí.
- D'fhág sé an bialann faoi dheifir agus é sceimhlithe ina bheatha.

B (Léirthiscint Ghinearálta)

(i) Scríobh cuntas gairid i d'fhocail féin ar an scoláire sa dán *Beatha an Scoláire*.

An Scoláire

Scoláire ollscoile a bhí ann. Bhí sé ina chónaí in 'árasán aonair' ar **Bhóthar na dTreabh**. Bhí sé ar **a bhealach abhaile** ón ollscoile **ar an Aoine, 13 Deireadh Fómhair, 2003**. Bhí **dhá leabhar** aige, **The Da Vinci Code** agus **Cré na Cille**. Tá an cuma air go bhfuil sé sona sásta, a lámh dheas ag luascadh go neamhbhuartha, é ag súil leis an deireadh seachtaine agus leis an mbéile Shíneach a bheidh aige ar ball. Ar an mbealach abhaile chuaigh sé isteach i **mbialann Shíneach** agus d'ordaigh sé **béile**. Nuair a bhí sé ag fanacht leis an mbéile tháinig **gadaí** isteach agus scaoil sé '**rois philéir** leis na ballaí'. Scinn **piléar amháin** d'aghaidh scatháin agus **bhuaile sé an scoláire san áit a raibh Cré na Cille aige** 'i bpóca brollaigh a sheaicéid leathair'. Bhí **clúdach crua** ar an leabhar agus ní dheachaigh an piléar tríd. Bhí **cuntas** faoin eachtra **sa pháipéar** agus dúirt an ceannteideal a bhí leis an gcuntas gur shabháil 'leabhar crua' beatha an scoláire.

(ii) Scríobh cuntas gairid i d'fhocail féin ar an mothúchán is láidre atá sa dán *Timpeallán na Bó Deirge*.

Mothúcháin is láidre sa dán:

frustrachas agus mífhoighne na mná; náire an fhir;
cineáltas; comhbhá; grá; séimhe an fhile

Frustrachas agus mífhoighne: Mothaímid an frustrachas agus an mhífhoighne in iompar agus glór na mná atá ina seasamh taobh thiar den charr. Ní féidir leis an tiomanaí, an fear atá sa charr, Timpeallán na Bó Deirge a láimhseáil. Cloisimid an frustrachas agus an mhífhoighne i nglór na mná. Is é an focal 'leis' san abairt 'Ní féidir leis an timpeallán a láimhseáil,' a léiríonn na mothúcháin seo. Tá an abairt gear, borb agus b'fhéidir maslaitheach. Shílfeá go raibh sí ag iarraidh an fear atá sa charr a náiriú os comhair an tsaoil. Tá frustrachas agus mífhoighne léirithe freisin sa ráiteas 'Bóthar Nás na Rí atá uainn'. Shílfeá go raibh sí a rá go bhfuil a fhios ag an saol mór cá bhfuil Bóthar Nás na Rí.

Náire: Is é an fear sa charr 'gan hóm ná hám as a bhéal' agus 'greim an fhir bháite aige ar an roth stiúrtha,' agus 'a aghaidh chúthail dearg le náire' a léiríonn an náire sa dán. Is dócha go gceapann sé go bhfuil a fhearúlacht féin a ceistiú. Is léir go ngortaíonn an abairt neamhphearsanta 'Ní féidir leis an timpeallán a láimhseáil' go mór é. Chomh maith leis seo tá náire air nach féidir leis rud chomh bunúsach le timpeallán a láimhseáil. Léiríonn tost agus ciúnnas an fhir an gortú agus an náire a bhraitheann sé.

Cineáltas/ comhbhá/grá/ séimhe: Tá cineáltas/ comhbhá/grá/ séimhe léirithe ag an bhfile sa dán. Ar an gcéad dul síos tharraing sé i leataobh chun lámh chúnta a thabhairt do na daoine a bhí i gcruachás. Nuair a mhínigh an bhean cad í an fhadhb a bhí acu, thuig an file dóibh mar gurbh iomaí timpeallán nár éirigh leis féin a láimhseáil. Labhair an file leis na daoine i nglór a bhí 'séimh' agus 'cairíseach'. Léirigh an file cineáltas nuair threoraigh sé na daoine ansin go Crosaire an Fhearrainn Nua mar thuig sé go mbeadh eolas na slí acu ina dhiaidh sin.

(iii) **Roghnaigh íomhá amháin as dán amháin thuas agus mínigh an íomhá sin i d'fhocail féin.**

Íomhá: = pictiúr i bhfocail.

Más léir go bhfuil an t-iarrthóir ag trácht ar ghné[ithe] den dán a mhúsclaíonn smaointe nó mothúcháin inti/ann ar leibhéal nó bríonna eile seachas an chiall réalaíoch atá ag an dán glac leis gur ag tagairt don íomháineacha sa dán atá sí/sé.

Beatha an Scoláire: Ádh agus mí-ádh; saoirse agus sonas an scoláire;

Ádh agus mí-ádh

Cuireann an file íomhá den ádh agus den mhí-ádh a bhaineann le saol an duine go minic os ár gcomhair. Tharla an eachtra seo 'ar an Aoine 13 [Deireadh Fómhair]' nó 'Aoine an mhí-ádha' mar a thugann an file air sa dán. Ansin bhí an scoláire sa bhialann Shíneach ag an am mí-cheart nuair a 'scaoil' an gadaí 'rois philéar leis na ceithre bhallaí'. Tá an cuma air nach raibh an gadaí ach ag iarraidh scanradh a chur ar na daoine. Ach féach cad a tharla. 'Scinn piléar amháin d'éadan scátháin' agus go mí-ámharach 'bhuaile sé an scoláire sa chliabhrach'. Ach bhí an t-ádh leis an scoláire mar bhuaile an piléar é 'díreach san áit a raibh Cré na Cille lena chlúdach breá crua' aige 'i bpóca brollaigh a sheaicéid leathair' agus níor gortaíodh é.

Sonas an Scoláire

Cuireann an file íomhá den scoláire os ár gcomhair anseo a thugann le fios dúinn go raibh an scoláire ollscoile seo sona sásta leis féin go dtí gur tharla an eachtra a tharla dó sa bhialann Shíneach. Feicimid é ag siúl abhaile, a lámh dheas ag luascadh go neamhbhuartha lena thaobh ag súil go mór leis an deireadh seachtaine agus ag súil b'fhéidir le The Da Vinci Code nó Cré na Cille a léamh nó a phlé lena chairde. Tá sé ag súil freisin lena bhéile Síneach. Tá árasán dá chuid féin aige ar Bhóthar na dTreabh. Tá gach cuma ar an scéal go raibh an scoláire breá sásta lena shaol an tráthnóna Aoine seo.

Timpeallán na Bó Deirge:

An saol mar thuras. / An turas ina mheafar ar bheatha an tsaoil. / An dán mar fhabhalscéal agus an file mar Shamáireach Fóna.

Tá mótarbhealach cosúil le saol duine. Seasann an turas ar an mótarbhealach do bheatha an duine. Le linn an turais feiceann an file duine eile i gcrúachas mar nach féidir léi/leis timpealláin na beatha / fadhbanna an tsaoil, a láimhseáil. Bíonn siad tarraingthe isteach ar ghrua chrua na beatha ag lorg cabhrach. Tá rogha aige. Is féidir leis leanacht ar aghaidh lena thuras féin nó tarraingt i leataobh agus lámh chúnta a thabhairt di/dó. Tá go leor daoine nach dtabharfadh faoi deara crúachas an duine eile mar ní bhíonn aon ní ag cur as dóibh ach a saol féin. Is cuma leo faoi dhaoine eile. Caithfidh faire amach do dhaoine eile sa saol seo agus caithfear é sin a dhéanamh le cineáltas agus tuiscint. Má thugtar treoir cháiréiseach do dhaoine atá cailte nó imithe amú ní fada go mbíonn siad ar ais ar an mbóthar atá ar eolas acu agus muinín acu astu féin arís. Is Samáireach Fóna é an file agus is fabhalscéal nua-aimseartha atá inste sa dán.

Ceist 4. Freagair **A** nó **B** anseo. (Ní gá níos mó ná **leathleathanach** a scríobh.) **(15 mharc)**

A

- (i) Ainmnigh dán Gaeilge (a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa) a bhfuil an cineál céanna *ábhair* i gceist ann is atá i do rogha ceann **amháin** den dá dhán i **gCeist 3** thuas.

Ní mór teideal an dáin sin, mar aon le hainm an fhile a chum, a scríobh síos go soiléir.

- (ii) Tabhair cuntas **gairid** ar a bhfuil faoin gcineál sin *ábhair* sa dán atá ainmnithe agat agus ar an gcaoi a gcuireann an file os ár gcomhair é.

nó

Déan comparáid **ghairid** idir a bhfuil faoin *ábhar* úd sa dán atá roghnaithe agat as **Ceist 3** agus a bhfuil faoin *ábhar* céanna sa dán atá ainmnithe agat.

B

- (i) Ainmnigh dán Gaeilge (a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa) a bhfuil do rogha ceann **amháin** de na *hábhair* seo thíos i gceist ann.

Ní mór teideal an dáin, mar aon le hainm an fhile a chum, a scríobh síos go soiléir.

(a) Séasúr

(b) Tragóid

(c) Saol na scoile

(d) Spórt

(e) Peata tí

(f) An teaghlach

- (ii) Tabhair cuntas **gairid** ar a bhfuil sa dán sin faoin *ábhar* atá roghnaithe agat agus ar an gcaoi a gcuireann an file na *hábhair* sin os ár gcomhair.

A (i) agus B (i)

Teideal an tsaothair

= 1 mharc

Ainm an údair

= 1 mharc

A (ii) agus B (ii) Ábhar

= 5 mharc

Gaeilge

= 8 marc

15 mharc

A nó B = 1+1+5+8 = 15 mharc